

Den Haag

drs. K.P. Klein

Wethouder van Stedelijke Economie, Zorg en Havens

060

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Aan de leden van de Commissie Samenleving

Datum

5 september 2017

Onderwerp

Tussenevaluatie Een veilig thuis: regiovisie aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

Geachte voorzitter,

Per 1 januari 2015 is de regiovisie 'Een veilig thuis: Regiovisie aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2018' in werking getreden voor een periode van vier jaar. Deze regiovisie is ontwikkeld in opdracht van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om een 'beter lokaal en regionaal beleid te voeren waarbij alle partijen hun verantwoordelijkheid nemen voor de aanpak van geweld in huiselijke kring'. Deze regiovisie is gericht op het effectief bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Door middel van deze brief breng ik u op de hoogte van de belangrijkste voortgang ten aanzien van de elf uitgangspunten zoals geformuleerd in de regiovisie. Deze tussenevaluatie betreft een evaluatie m.b.t. de voortgang in Regio Den Haag (Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Zoetermeer, Wassenaar). Daarnaast blik ik vooruit op de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling voor de komende jaren. De tussenevaluatie kunt u in de bijlage terugvinden.

Met vriendelijke groet,

de wethouder van Stedelijke Economie, Zorg en Havens,
Karsten Klein

Ons kenmerk

BOW/2017.236

RIS297765

Contactpersoon

Brenda de Visser

Dienst

Onderwijs, Cultuur en Welzijn

Afdeling

Productgroep Zorg en Volksgezondheid

Telefoonnummer

14070

E-mailadres

brenda.devisser@denhaag.nl

Bijlage 1: tussenevaluatie regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling

TUSSENEVALUATIE REGIOVISIE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Op 1 januari 2015 is de regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling in werking getreden. De regiovisie is ontwikkeld in opdracht van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om een 'beter lokaal en regionaal beleid te voeren waarbij alle partijen hun verantwoordelijkheid nemen voor de aanpak van geweld in huiselijke kring'. De negen colleges uit regio Haaglanden zijn betrokken geweest bij de opstelling van de regiovisie. In de regiovisie wordt een onderscheid gemaakt tussen de aanpak van regio Delft en de aanpak van regio Den Haag. Deze tussenevaluatie betreft de evaluatie voor regio Den Haag¹ en biedt een overzicht van de stand van zaken van de afspraken die door deze gemeenten in de regiovisie geformuleerd zijn.

De regiovisie is tot stand gekomen met behulp van de expertise van verschillende belanghebbenden; van slachtoffers tot professionals. De regiovisie beschrijft de gezamenlijke visie, ambities en acties en geeft duidelijkheid over taken en verantwoordelijkheden en de inzet van financiële middelen. Ook deze tussenevaluatie is het product van de samenwerking tussen gemeenten en professionals.

11 uitgangspunten regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2018

In deze evaluatie worden resultaten geëvalueerd aan de hand van de 11 uitgangspunten uit de regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling. Eventuele focuspunten die voortvloeien uit deze evaluatie worden vertaald in acties voor 2017 en 2018.

Per uitgangspunt wordt de voortgang op de volgende manier aangegeven:

- Uitgangspunt krijgt voldoende aandacht. Dit prestatieniveau zal worden doorgezet.
- Voorspoedige voortgang. Er zijn aandachtspunten te benoemen voor de komende twee jaren.²
- Nadrukkelijk inzetten op dit uitgangspunt en knelpunten actief aanpakken.

1. Veiligheid staat voorop

De uitvoeringsorganisatie Veilig Thuis maakt na een melding een inschatting van de veiligheid (triage, zie ook uitgangspunt 9). Op basis van deze triage wordt ingezet op doorgeleiding naar lokale hulpverlening of een onderzoek door Veilig Thuis. Aan het einde van een onderzoekstraject wordt een veiligheidsplan opgesteld. Het gezin wordt tot een jaar na het inzetten van een vervolgactie of onderzoek gemonitord op veiligheid door Veilig Thuis.

Stichting Wende/Perspektief verzorgt de intake *ten aanzien van opvang en ambulante hulp* in het kader van huiselijk geweld. Indien er sprake is van acute onveiligheid, zijn er ten allen tijde noodbedden o.a. bij het Leger des Heils beschikbaar, na een dergelijke spoedplaatsing wordt zo spoedig mogelijk tot verdere intake overgegaan. Stichting Wende/Perspektief en het Leger des Heils verzorgen reguliere opvangplaatsen voor mannen, tienermoeders, gezinnen en ouderen.

Indien er sprake is van een onveilige situatie kan de burgemeester een huisverbod opleggen. Gedurende een huisverbod staan veiligheid en hulpverlening centraal en begeleiden Algemeen Maatschappelijk Werk, het Crisis Interventieteam (CIT) en Reclassering Nederland achtergeblevenen en de uithuisgeplaatste tijdens het huisverbod (zie ook uitgangspunt 10).

Door instellingen in de keten wordt samengewerkt om de geweldsdynamiek te doorbreken. De vrouwenopvang, Sociale Wijk- en Jeugdteams³ en Veilig Verderteams⁴ werken op basis van de Signs of

¹ Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Zoetermeer, Wassenaar

² Binnen de regio wordt het uitgangspunt gehanteerd dat enkele uitgangspunten een constante bron van aandacht verdienen, wat invloed kan hebben op de toekenning van een kleurcode.

³ Met Sociale Wijk- en Jeugdteams worden alle lokale teams van 0-100 aangeduid.

⁴ Sinds 2012 wordt in Regio Den Haag op het gebied van huiselijk geweld o.a. gewerkt in de vorm van een multidisciplinair team, het Veilig Verderteam. De veiligheid binnen het gezin wordt door het kernteam in kaart gebracht met behulp van de Signs of Safety-benadering. Er wordt gesproken mét het gezin en veiligheid en eigen kracht staan centraal.

Safety-benadering⁵ waarin veiligheid centraal staat. Naast de inzet tijdens een huisverbod zet het CIT zich in om ingeval van crisis en acute onveiligheid voor kinderen en jeugdigen triage te verzorgen en veiligheid (bijv. d.m.v. opvang) te bieden. Het CIT bezit expertise op het gebied van o.a. GGZ, LVB en Jeugdhulp. Daarnaast voegt het CIT expertise toe in lopende casuïstiek bij professionals in de keten.

De gecertificeerde instellingen worden bij complexe problematiek vroegtijdig via de jeugdbeschermingstafel geraadpleegd en betrokken in casuïstiek ten behoeve van herstel van de veiligheid.

Aan de jeugdbeschermingstafel wordt het gesprek gevoerd met alle betrokkenen en de cliënten. Cliënten krijgen de gelegenheid hun verhaal te vertellen, waarna de afweging tussen vrijwillig kader en gedwongen kader kan worden gemaakt. Daar waar mogelijk wordt hiermee een gang naar het gedwongen kader voorkomen en daar waar nodig kan snel worden opgeschaald. Er wordt regionaal gewerkt aan een visie gericht op de samenwerking van de gecertificeerde instellingen (gedwongen kader) en het lokale veld (vrijwillig kader). Hierbij gaat speciale aandacht uit naar één gezin, één plan en één regisseur.

Tevens zijn er regionale en lokale samenwerkingsafspraken opgesteld voor de samenwerking tussen de ketenpartners huiselijk geweld en kindermishandeling en Veilig Thuis. Hiermee wordt beoogd de veiligheid van cliënten goed te kunnen waarborgen en te zorgen voor een goede overdracht van casuïstiek.

Focuspunten

Ondanks dat hulpverleningsorganisaties intensief samenwerken, blijft aandacht voor warme overdracht in de keten noodzakelijk. De toepassing van de regionale samenwerkingsafspraken zal doorlopend worden gemonitord en waar nodig zullen de afspraken worden bijgesteld.

2. Vroegsignalering en het vergroten van handelingsverantwoordelijkheid heeft prioriteit

Vanuit haar rol als G4-gemeente co-financiert gemeente Den Haag het longitudinaal onderzoek naar intergenerationele overdracht van huiselijk geweld. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het Verwey-Jonkerinstituut. De onderzoeksresultaten van de eerste tranche zijn in 2014 uitgebracht⁶. In 2016 is een vervolgonderzoek gestart waarin specifiek het regio Den Haag-beleid wordt meegenomen.

Jaarlijks wordt door GGD Haaglanden een communicatieplan opgesteld. Aan de hand van dit communicatieplan wordt regio-breed aangehaakt op bestaande evenementen, zoals de Week zonder Geweld en de Internationale dag ter bestrijding van ouderenmishandeling. Tevens worden jaarlijks middelen ingezet voor publiekscampagnes.

In Haaglanden is intensief ingezet op de implementatie van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. GGD Haaglanden heeft diverse trainingen Meldcode georganiseerd onder andere in het onderwijs (signaleren kan je leren, praten met kinderen helpt), ouderenorganisaties, gemeenten, thuiszorg en sociale wijkteams. Daarnaast zijn aandachtsfunctionarissen⁷ huiselijk geweld en kindermishandeling aangesteld in elke gemeente en bij alle sociale wijkteams.

In het kader van vroegsignalering en handelingsverantwoordelijkheid is het van belang dat beginnende professionals op de hoogte zijn van het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. GGD Haaglanden zet zich in om voorlichting te geven in het beroepsonderwijs m.b.t. de Meldcode (Pabo, hbo Verpleegkunde, Haagse Hogeschool minor Jeugd).

GGD Haaglanden organiseert bijeenkomsten en voorlichtingen voor ketenpartners over verschillende huiselijk geweld-gerelateerde onderwerpen waarbij vraaggericht wordt gewerkt. Daarnaast acteren gemeenten proactief in het betrekken van migrantenorganisaties in de aanpak. Ook jongeren zijn een specifieke doelgroep waar door middel van training wordt ingezet op het doorbreken van taboe en vergroten van weerbaarheid. Daarnaast wordt kennis en ervaring van ervaringsdeskundigen in de aanpak huiselijk geweld ingezet en lotgenotencontact bevorderd.

⁵ <http://www.huiselijkgeweld.nl/doc/Methodebeschrijving-Signs-of-Safety.pdf>

⁶ <http://www.verwey-jonker.nl/publicaties/2014/doorbreken-geweldspatroom-vraagt-gespecialiseerde-hulp>

⁷ Een aandachtsfunctionaris bewaakt de interne procedure van de instelling m.b.t. huiselijk geweld en kindermishandeling en zorgt voor een kwalitatief goed verlopende procedure bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Naar aanleiding van de door de commissie Samenleving aangenomen motie 86 Geïsoleerde vrouwen, is samen met uw commissie een projectplan verborgen vrouwen opgesteld. De afgelopen jaren is aandacht besteed aan de uitvoering van dit projectplan. Door middel van voorlichtingen, brochure en een signalenkaart voor professionals, is een beroep gedaan op professionals in het signaleren van verborgenheid. Daarnaast is door middel van campagnes aandacht besteed aan het bereiken van de doelgroep. Ook zijn er voorlichtingen georganiseerd binnen risicogroepen.

Naar aanleiding van het actieplan 'Ouderen in veilig handen' van staatssecretaris Van Rijn wordt in het kader van ouderenmishandeling actief samengewerkt met mantelzorginstellingen en financiële partners (o.a. banken en notarissen in het kader van financiële uitbuiting). In de gemeenten Rijswijk en Den Haag (Loosduinen) is in 2017 een pilot gestart m.b.t. de aanpak van ontspoorde mantelzorg bij dementie.

In 2016 is het Centrum Seksueel Geweld (CSG) voor regio Haaglanden en Hollands-Midden opgericht in Leiden. Het Centrum Seksueel Geweld zet zich in om aan slachtoffers van acuut seksueel geweld snel en adequaat hulp te verlenen en verder trauma te voorkomen. Het CSG werkt samen met lokale ketenpartners, zoals De Jutters, Indigo, SOA Centrum en ziekenhuizen.

Het lokale veld en Veilig Thuis hebben ingezet op intensievere samenwerking. Dit wordt vormgegeven door het gezamenlijk afleggen van huisbezoeken en bespreken van casuïstiek, waarmee de expertise van het lokale veld wordt bevorderd.

Focuspunten

Er is in de afgelopen jaren intensief ingezet op de implementatie en het gebruik van de Meldcode. Het gebruik van de Meldcode blijft een punt van aandacht. In de komende jaren zal er dan ook ingezet worden op verdere implementatie. Daarbij zal aandacht worden besteed aan de verantwoordelijkheid van organisaties zelf om huiselijk geweld en kindermishandeling te melden en het interne beleid daarop in te richten. Bovendien zal de aanscherping van de Meldcode leiden tot nieuwe vragen wat betreft de inrichting van het bijbehorende werkproces⁸.

Veilig Thuis zal het komende jaar intensiever inzetten op het geven van voorlichtingen ten einde handelingsverantwoordelijkheid te vergroten.

3. Veiligheidsafweging (triage) door een expert

Veilig Thuis verzorgt de triage door middel van het landelijke risicotaxatie-instrument bij alle casuïstiek die bij hen binnenkomt. Op basis van de resultaten van de triage neemt Veilig Thuis casuïstiek in onderzoek of zet een vervolgtraject in waarna de casuïstiek wordt overgedragen aan vervolghulpverlening.

Vrouwenopvang-instelling Wende/Perspektief beoordeelt alle binnenkomende casuïstiek aan de hand van een specifiek landelijk risicotaxatie-instrument voor opvang huiselijk geweld om hiermee tot een inschatting van het veiligheidsniveau en inzet van passende hulpverlening te komen. In het specifieke geval kan dit opvang, ambulante hulp bij het Wende Interventieteam of doorverwijzing naar ketenpartners inhouden.

Focuspunten

Tot voor kort beschikte de politie eenheid Den Haag over een aparte afdeling multi-etnisch politiewerk (MEP). Veilig Thuis beoordeelde in samenwerking met het MEP casuïstiek op mogelijke eengerelateerde componenten. Het MEP is inmiddels opgeheven. De politie heeft deze rol nu neergelegd bij operationeel specialisten sociaal domein. Er moet worden beoordeeld of deze expertise en kennis voldoende is gewaarborgd in de huidige situatie.

4. Altijd in gesprek met cliënten en uitgaan van eigen kracht

⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/regering/inhoud/bewindspersonen/klaas-dijkhoff/documenten/kamerstukken/2016/10/04/kamerbrief-over-voortgangsrapportage-geweld-in-afhankelijkheidsrelaties>; <https://www.rijksoverheid.nl/regering/inhoud/bewindspersonen/klaas-dijkhoff/documenten/rapporten/2016/10/03/aanscherping-en-verbetering-meldcode-en-werkwijze-veilig-thuis>

Door GGD Haaglanden wordt intensief ingezet op het bevorderen van de implementatie van Signs of Safety. Signs of Safety is geïmplementeerd in de aanpak van Sociale wijk- en Jeugdteams, de opvang en ambulante begeleiding door Stichting Wende/Perspektief, Veilig Thuis en de Veilig Verder Teams. In alle fasen van het traject wordt aan de hand van deze benadering samengewerkt met het gezin en de direct betrokkenen⁹.

Het veiligheids-, hulpverlenings- en herstelplan worden gezamenlijk met cliënten opgesteld. Hiermee wordt draagvlak gecreëerd bij cliënten en uitgegaan van eigen kracht. Ook wordt er binnen de aanpak ingezet op Maatwerk Arrangementen voor slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling ter bevordering van eigen kracht. Dit laatste sluit aan bij de landelijke omslag van langdurige opvang naar ambulante hulp, *Ambulant, tenzij..* genaamd.

Stichting Wende/Perspektief heeft een specifiek team (Wende Interventieteam - WITH) gespecialiseerd in ambulante hulpverlening voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Het WITH sluit nauw aan bij de behoeften van de cliënt en indien mogelijk betreft zij alle betrokkenen. Wende/Perspektief werkt met Krachtwerk¹⁰, wat is gericht op het versterken van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.

Focuspunten

Het is niet voor alle doelgroepen mogelijk om vanuit eigen kracht te werken, bijvoorbeeld in verband met het zorgmijdende karakter van huiselijk geweld-slachtoffers. Het streven is om de komende jaren meer aandacht te besteden aan maatwerk binnen de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.

Daarnaast zal ook ingezet worden op verdere implementatie van de Signs-of-Safety methodiek door middel van trainingen voor professionals.

5. Kinderen krijgen de zorg die ze nodig hebben

Voor kinderen die te maken hebben gehad met huiselijk geweld en/of kindermishandeling is een gedifferentieerd aanbod aan zorg. Dit aanbod rijkt van preventie tot nazorg en is gespecificeerd per leeftijdscategorie. Indien er sprake is van een melding bij Veilig Thuis waarbij kinderen zijn betrokken, wordt ten allen tijde samengewerkt met het Jeugdteam, waarbij ingezet wordt op een passend hulpverleningstraject voor kinderen en ouders. Daarnaast bieden diverse instellingen een zorgaanbod voor kinderen aan.

Bij Veilig Thuis worden alle kinderen vanaf zes jaar, die betrokken zijn bij een melding, gesproken (en kinderen onder de 6 jaar gezien). Daarnaast wordt op basis van onderzoek¹¹ intensief ingezet op monitoring van het welzijn van kinderen.

Ook binnen de opvang huiselijk geweld wordt specifieke zorg voor kinderen aangeboden. Door middel van het programma Veerkracht¹² en Signs of Safety worden kinderen betrokken bij de hulpverlening en wordt ingezet op het herstellen en optimaliseren van de ontwikkeling van het kind. Verder zijn er kindhulpverleners aanwezig in de opvang, die zich specifiek richten op een behandelaanbod voor kinderen. De vrouwenopvang-instellingen werken op basis van inclusieve zorg, waardoor het hele gezin, en indien nodig ook het netwerk, wordt begeleid. In de tienermoederopvang wordt specifieke, intensieve zorg voor (on)geboren kinderen en moeders ingezet.

Focuspunten

Kinderen blijven een kwetsbare doelgroep waarvoor blijvende aandacht noodzakelijk is.

Kinderen die te maken krijgen met omgangsproblematiek bij complexe scheidingen verdienen extra aandacht. Het komende jaar zal in samenwerking met GGD Haaglanden worden gekeken hoe kinderen in situaties van complexe scheidingen beter kunnen worden begeleid.

Scholen zijn een belangrijke ketenpartner in de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. De komende twee jaar zal het gesprek met en betrekken van scholen een belangrijke focus in de aanpak zijn.

⁹ De methode gaat ervan uit dat de cliënt zelf kan bijdragen aan het oplossen van de huiselijk geweld situatie. Hiermee wordt het werken vanuit eigen kracht bevorderd.

¹⁰ <http://www.huiselijkgeweld.nl/interventies/effectieve-interventies/overzicht3/krachtwerk>

¹¹ Hoefnagels, C., Snoeren, F. & Baeten, P. (2015) Helpt hulp aan gemelde mishandelde kinderen? Onverklaarde variatie beter begrijpen. Utrecht: Trimbos Instituut.

¹² <http://www.huiselijkgeweld.nl/interventies/effectieve-interventies/overzicht3/veerkracht>

6. Principe één gezin, één plan, één regisseur

Bij de keten huiselijk geweld en kindermishandeling wordt gestreefd naar één gezin, één plan, één regisseur. Na het afronden van een onderzoekstraject bij Veilig Thuis, worden cliënten met een veiligheidsplan overgedragen aan lokale hulpverlening. De hulpverlening neemt hierbij het reeds door Veilig Thuis opgestelde veiligheidsplan over. Indien op basis van samenwerkingsafspraken een melding direct wordt overgedragen aan het lokale veld en stellen lokale instellingen, indien noodzakelijk, een veiligheids-, hulpverlenings- en herstelplan op. Hierbij wordt gestreefd naar één plan en één regisseur binnen de samenwerkende partijen.

Het Jeugdteam neemt in casuïstiek waar kinderen zijn betrokken de rol van casemanager op zich. Het Jeugdteam stelt zich actief en outreachend op naar het gezin, behartigt hierbij de belangen van het gezin en zorgt voor goede organisatie van de zorg. Ook bewaakt het Jeugdteam de voortgang en zorgt dat hulp aansluit bij de behoeften van het gezin.

Focuspunten

In de praktijk vraagt uitgangspunt 6 doorlopend aandacht. Vaak zijn reeds meerdere hulpverleners betrokken bij een casus ten tijde van een melding bij Veilig Thuis. Ook na de overdracht van Veilig Thuis naar vervolghulpverlening blijven vaak meerdere hulpverleners betrokken bij het gezin. Voor het realiseren van een warme overdracht en één plan en één regisseur is nog extra aandacht nodig. Met name blijkt in de praktijk dat casusregie in complexe situaties niet duidelijk bij één organisatie is geïmplementeerd in de werkwijze. Deze casusregie zal vaste grond moeten krijgen en belegd moeten worden bij een specifieke partij. Gesprekken hierover zijn inmiddels gaande.

7. Werken op basis van Signs of Safety

De Signs of Safety-benadering is oplossingsgericht. In alle fasen van het traject wordt samenwerkt met het gezin en de direct betrokkenen. Hierbij worden strikte voorwaarden gehanteerd om de veiligheid van betrokken kinderen te waarborgen. Alle Sociale Wijk- en Jeugdteams in de regio werken op basis van Signs of Safety. Ook de Veilig Verder Teams en de vrouwenopvang-instelling hanteren deze benadering.

GGD Haaglanden biedt Signs of Safety-(verdiepings)trainingen aan en zal zich hiervoor de verdere looptijd van de regiovisie inzetten. Ook wordt er binnen instellingen ingezet op het stevig inbedden van Signs-of-Safety in de organisaties.

Zie ook voor toelichting op Signs of Safety aandachtspunt 1 en 4.

Focuspunten

Lokale teams hebben behoefte aan het in de praktijk consolideren van opgedane kennis. Met name het werken met cliënten met een zorgmijdend karakter blijft een groot obstakel. Het geroutineerd werken vanuit de Signs of Safety-benadering zou ten goede komen aan deze doelgroep om te werken aan een betere leefsituatie. In de tweede helft van de looptijd van de Regiovisie, zal dan ook verder worden ingezet op het uitrollen van Signs of Safety. Het streven is dat alle ketenpartners in regio Haaglanden in 2018 Signs of Safety zijn geschoold en in het kader hiervan tevens ondersteund worden bij deskundigheidsbevordering.

Gesprekstechnieken zijn een punt van aandacht in de lokale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Huiselijk geweld is een gevoelig onderwerp, wat veel vergt van een hulpverlener in gesprek met een gezin. Er moet de komende jaren dan ook specifiek aandacht uitgaan naar het begeleiden en trainen van lokale ketenpartners in gesprekstechnieken met betrekking tot huiselijk geweldcasuïstiek.

8. De benodigde hulp is beschikbaar en toegankelijk

In geval van melding bij Veilig Thuis, wordt na een korte triage reeds een gedeelte van de casuïstiek direct doorgezet naar het lokale veld. Lokale hulpverlening pakt deze casus op. Het overige deel volgt de lange triage (eventueel met onderzoek), waarna passende hulpverlening wordt ingezet. In crisissituaties is er te allen tijde hulp beschikbaar door middel van Ambulante Spoedhulp of noodbedden. Veilig Thuis is 24/7 bereikbaar voor burgers en professionals. Ook het CIT is 24/7 bereikbaar om hulp te bieden in acute en crisissituaties bij kinderen en jeugdigen. Haagse Wijk- en Woonzorg (HWW zorg) verzorgt de 24-uurs

bereikbaarheid voor de opvang huiselijk geweld. Hierdoor is geborgd dat de benodigde hulp toegankelijk is buiten kantooruren.

Bij de opvanginstellingen voor huiselijk geweld wordt vroegtijdig ingezet op het aanvragen van onder andere een uitkering en urgentie. Hierdoor wordt de doorstroom in de keten bevorderd, waardoor hulp beter beschikbaar en toegankelijk is. In 2016 is een verbetering in de doorstroom te zien bij huiselijk geweld casuïstiek in de opvang huiselijk geweld.

Focuspunten

In de komende jaren zal worden ingezet op een verbeterde aansluiting tussen Veilig Thuis en vervolghulpverlening, wat voorwaarde is om te kunnen spreken van beschikbare en toegankelijke hulpverlening. Voor de hele keten geldt dat door het fluctuerende aantal hulpvragen het soms lastig is om de instroom binnen het daarvoor gestelde termijn op te pakken. Dit heeft invloed op de doorstroom in de keten. Een belangrijk focuspunt is dan ook de overdracht tussen ketenpartners binnen de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. De kleurcodering van dit uitgangspunt hangt samen met voornoemd focuspunt. De beschikbaarheid en toegankelijkheid van hulp vergt, ons inziens, doorlopend aandacht van gemeenten.

Ten tweede staat de ontwikkeling van een multidisciplinaire aanpak ++ (MDA++) – als landelijke opdracht – op de agenda voor de komende twee jaar. Deze aanpak is gericht op acut gevaarlijke en structureel onveilige casuïstiek¹³. Met MDA++ wordt een intersectorale en specialistische aanpak gerealiseerd, zodat ketenpartners op een efficiënte wijze kunnen samenwerken om snel en effectief hulp te verlenen (in bijv. acute situaties) en de geweldspiraal te doorbreken. In samenwerking met centrumgemeente Delft zal MDA++ zal in 2017 onderzoek gedaan worden naar de meest geschikte manier van vormgeven van deze aanpak en in 2018 zal de aanpak worden geïmplementeerd en gerealiseerd.

Ook chronische traumabehandeling is een aandachtspunt. Verbeterde aansluiting tussen de keten en psychotherapeuten, die gespecialiseerd zijn in chronisch trauma, kan zorgen voor betere beschikbaarheid en toegankelijkheid in het kader van traumaverwerking.

9. Lokaal waar kan en regionaal waar nodig

Op basis van de regionale samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis en het lokale veld wordt een aanzienlijk deel van de casuïstiek (indien de casuïstiek niet aan de landelijke criteria voor onderzoek voldoet¹⁴) na een korte triage doorgezet naar het lokale veld. Deze samenwerkingsafspraken zijn begin 2017 door het directeurenoverleg Sociaal Domein goedgekeurd.

Afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in het aangaan en bevorderen van het contact met ouderenzorg, mantelzorg en financiële partners (o.a. banken en notarissen) op het gebied van huiselijk geweld en specifiek op ontspoorde mantelzorg en financiële uitbuiting. Hierdoor is de lokale samenwerking in de keten wat betreft ouderen mishandeling geïntensiveerd en verbeterd.

Daarnaast is ingezet op het betrekken van vluchtelingen-, migranten- en vrijwilligersorganisaties bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Tevens is er extra aandacht voor scholen om zowel het signaleren als de zorg (niet bedoelend hulpverlening) voor kinderen te bevorderen.

Niet alle hulp is echter lokaal te organiseren. Bijzondere aandacht is besteed aan het onderwerp eergerelateerd geweld. Veilig Thuis en de opvang-instelling Wende/Perspektief zetten gespecialiseerde medewerkers Eergerelateerd Geweld in om deze specifieke casuïstiek te behandelen.

Het uitgangspunt voor alle hulp (inclusief opvang) is 'lokaal waar kan, regionaal/landelijk waar nodig'. Sommige zeer specialistisch hulpverlening is echter elders in het land georganiseerd. Dit is het geval indien opvang in de regio in verband met veiligheid niet mogelijk is. In dit geval wordt er gebruik gemaakt van het landelijk stelsel vrouwenopvang.

In de gemeente Den Haag is de opvang voor mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld (een landelijk

¹³ https://vng.nl/files/vng/publicaties/2017/20170215_factsheet_wat_is_mda.pdf

¹⁴ https://vng.nl/files/vng/20141107_vng_model_handelingsprotocol_veilig_thuis.pdf

functie) in 2017 teruggebracht van 10 naar 7 plaatsen. Elders in het land zijn opvangplaatsen voor mannen uitgebreid en hierdoor landelijk beter verdeeld.

Focuspunten

Er dient een breed lokaal passend hulpaanbod te zijn voor cliënten huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit houdt in dat, naast het borgen van de veiligheid van cliënten, ook passende hulpverlening zal worden ingezet op het participeren in de maatschappij, zoals schuldhulpverlening en het vinden van werk.

10. Zorg en straf zijn goed verbonden

In de afgelopen jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest ten aanzien van de verbinding tussen de straf- en zorgketen. Veilig Thuis Haaglanden is vier dagen per week vertegenwoordigd op de ZSM-locatie¹⁵ in Den Haag. Veilig Thuis wordt benaderd en consulteert in zaken die huiselijk geweld betreffen door zowel OM als ander partners, zoals de Reclassering en Slachtofferhulp¹⁶. In een strafrechtelijk traject wordt regelmatig – op advies van Veilig Thuis – een hulpverleningstraject als voorwaarde voor afdoening van de strafzaak gesteld.

In het kader van de Wet tijdelijk huisverbod werken zorg- en strafpartners samen in de uitvoering van en begeleiding bij het tijdelijk huisverbod. Ook bij de inzet van een Aware-traject¹⁷ werken politie, hulpverlening, Veilig Thuis en gemeente samen op het gebied van hulpverlening en veiligheid van slachtoffers van stalking.

Sinds de start van de regiovisie zijn er diverse lokale kamers ingericht waar complexe casuïstiek besproken wordt om vervolgens door lokale ketenpartners opgepakt te kunnen worden. Bij zeer complexe situaties kan opgeschaald worden naar het Veiligheidshuis.

Focuspunten

De komende tijd zal intensiever worden ingezet op begeleiding van uithuisgeplaatsten na een huisverbod (en daarbij gezinsgericht werken). In de praktijk blijkt het regelmatig lastig om het hele gezinssysteem om tafel te krijgen. Door middel van een stevige implementatie van de Signs of Safety-benadering zal het systeemgericht werken verder worden bevorderd.

Ook zal in 2017 ingezet worden op hulp aan uithuisgeplaatsten tijdens een huisverbod. De Reclassering zal in de periode van het huisverbod inzetten op een BORG-training¹⁸ voor uithuisgeplaatsten om een terugkerend geweldpatroon te voorkomen.

11. Veilig thuis ondersteunt de lokale zorgstructuur

Veilig Thuis is sinds 01-01-2015 het centrale contactpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. In 2016 zijn er 3511 adviezen gevraagd bij Veilig Thuis en 5934 meldingen gedaan. Dit zijn de cijfers voor regio Den Haag. Hieruit valt op te maken dat professionals en inwoners van Haaglanden veelvuldig gebruik maken van de expertise van Veilig Thuis. Daarnaast is de verhouding tussen Veilig Thuis en het lokale veld verder gespecificeerd en verduidelijkt in de regionale- en lokale samenwerkingsafspraken.

Focuspunten

De regionale samenwerkingsafspraken moeten nog verder geïmplementeerd worden in de werkwijze van de daarbij betrokken organisaties. Gedurende deze inbedding zal blijken waar aandachtspunten zitten in de samenwerking tussen Veilig Thuis en het lokale veld. Het is noodzaak om gedurende dit traject alert te zijn op eventueel noodzakelijke aanpassingen in de huidige afspraken.

Veilig Thuis zal de komende jaren meer aandacht besteden aan het geven van voorlichtingen en trainingen op gebied van handelingsverantwoordelijkheid en vroegsignalering. Door het fluctuerende aantal

¹⁵ Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk. Aanpak van Politie, OM en ketenpartners om veelvoorkomende misdrijven op een daadkrachtige manier aan te pakken.

¹⁶ Eerste helft van 2016 419 zaken voor regio Haaglanden.

¹⁷ <https://www.movisie.nl/esi/aware>

¹⁸ <https://www.reclassering.nl/documents/Bibliotheek/2014/web%208547%20RN%20Daderfolder%20BORG.pdf>

hulpvragen heeft de inzet op voorlichtingen en trainingen de afgelopen jaren minder aan de voorgrond gestaan. De komende tijd zal specifieke aandacht zijn voor het investeren in de expertise van het lokale veld voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Bijlage 2: actieplan 2017-2018 regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling

Acties 2017-2018 – huiselijk geweld en kindermishandeling

Op basis van de evaluatie in bijlage 1 en de daarbij genoemde aandachtspunten, zal in 2017 en 2018 – naast reguliere taken op basis van de regiovisie – extra aandacht uitgaan naar onderstaande focuspunten als gevolg van de geobserveerde verbeter- en knelpunten in de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.

- Warme overdracht binnen de keten huiselijk geweld en kindermishandeling verder implementeren en monitoren;
- Monitoren, evalueren en waar nodig bijstellen van de regionale samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis en het lokale veld;
- Verdere implementatie van de Meldcode;
- Inzet van voorlichtingen door Veilig Thuis ter verbetering vroegsignalering en handelingsverantwoordelijkheid;
- Waarborgen expertise omtrent eengerelateerd geweld binnen de politie;
- Maatwerk voor specifieke doelgroepen in kader van eigen kracht van cliënten;
- Passend aanbod creëren voor kinderen in vechtscheidingsituaties;
- Betrekken van scholen in de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling ter bevordering van de zorg voor het kind;
- Casusregie in complexe casuïstiek analyseren en beleggen;
- Implementeren en realiseren van een multidisciplinaire aanpak acuut gevaarlijk en structureel onveilig;
- Aandacht voor participatie van slachtoffers huiselijk geweld en kindermishandeling in de samenleving, door o.a. goede schuldhelpverlening en hulp bij het zoeken naar werk;
- Begeleiden en trainen van lokale instellingen in gesprekstechnieken specifiek voor huiselijk geweldcasuïstiek;
- Verder implementeren van de Signs- of Safety-aanpak, systeemgericht werken en intensievere inzet op de betrokkenheid van pleger bij de hulpverlening;
- Verbeterde begeleiding voor uithuisgeplaatsten na een tijdelijk huisverbod;

Bijlage 3: ketenpartners aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling – Haaglanden

Ketenpartners Haaglanden – aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

In de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling wordt samengewerkt met tal aan lokale partners om een sluitende keten van begeleiding en behandeling in huiselijk geweld-situaties te kunnen bieden.

Ketenpartners in de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling:

- GGD Haaglanden
- Veilig Thuis Haaglanden
- Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating
- Stichting Wende/Perspektief
- Leger des Heils
- Kessler stichting
- STOJAH
- Jeugdbescherming West/CIT/Expertiseteam
- Politie
- Veiligheidshuis
- Openbaar Ministerie
- VoorWelzijn
- AMW Kwadraad
- Reclassering Nederland
- Haagse Wijk- en WoonZorg (24-uurs bereikbaarheid o.a. opvang)
- MEE
- De Jutters
- De Waag
- Meldpunt Kinderporno
- William Schrikker Groep

Partners die (incidenteel) ondersteuning bieden voor specifieke doelgroepen:

- Stichting MOOI
- Stichting Hindustani
- STEK
- Stichting Expertisecentrum Online Kindermisbruik
- Centrum 16-22
- Femmes for Freedom